

The ASEAN Way

ติมอร์-เลสเต

สุภาคีพรธม ตั้งตรงไพโรจน์ เขียน

The ASEAN Way

ติมอร์-เลสเต

สุภาค์พรรณ ตั้งตรงไพโรจน์ เขียน

 NANMEEBOOKS

น่านมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัดพิมพ์

ชุด The ASEAN Way: ทิมอร์-เลสเต

สุภาค์พรรณ ตั้งตรงไพโรจน์ เขียน

อินกับทราย ภาพปกและภาพประกอบ

รศ. ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์ บรรณาธิการที่ปรึกษา

พิมพ์ครั้งที่ 1 ธันวาคม 2557

ราคา 135 บาท

© ลิขสิทธิ์ 2557: สำนักพิมพ์น่านมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สุภาค์พรรณ ตั้งตรงไพโรจน์.

ติมอร์-เลสเต. -- (ชุด The ASEAN Way). -- กรุงเทพฯ: น่านมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2557.

56 หน้า.

1. ทิมอร์-เลสเต I. อินกับทราย, ผู้วาดภาพประกอบ. II. ชื่อเรื่อง.

959.87

ISBN 978-616-04-1681-3

กรรมการผู้จัดการ สุวดี จงสถิตย์วัฒนา ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ ราตรี สังสกฤษ ผู้จัดการสำนักพิมพ์ สุชาดา งามวัฒนจินดา บรรณาธิการเล่ม ศลิษา ลือพงศ์ไพจิตร หัวหน้ากองพิสูจน์อักษรและตรวจสอบ ดวงพร วิญญูธรรมรัตน์ พิสูจน์อักษรและตรวจสอบ รณชัย ทุมรัตน์ ภัทรทิวา บุญชะ ฐานิช ลิ้มตระกูล ผู้จัดการฝ่ายศิลปกรรม เบญจลิ่งห์ สมบุญ ผู้จัดการกองศิลปกรรม กฤษดา ส่งสงค์ ผู้ช่วยผู้จัดการกองศิลปกรรม สุนันท์ เพชรวาว ศิลปกรรม สุภาวดี เพาะขุนทด คอมพิวเตอร์กราฟิก ภมรมาศ ตันตุลทุกุล หัวหน้ากองประสานงานการผลิต จรัสศรี พรหมเทพ ประสานงานการผลิต นัตรีทิพย์ กลิลิทธิ สำนักงาน บริษัท น่านมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด เลขที่ 11 ซอยสุขุมวิท 31 (สวัสดี) ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทร. 0-2670-9800, 0-2662-3000 โทรสาร 0-2662-0919 e-mail: editorial@nanmeebooks.com

เพลตที่ โอเซียนฟิล์ม โทร. 0-2215-4760 พิมพ์ที่ ส.พิจิตรการพิมพ์ โทร. 0-2910-2900-2

จัดจำหน่ายทั่วประเทศ บริษัท น่านมีบุ๊คส์ จำกัด เลขที่ 11 ซอยสุขุมวิท 31 (สวัสดี) ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 www.nanmeebooks.com

ใช้หมึกธรรมชาติจากน้ำมันถั่วเหลือง จึงปลอดภัยต่อมนุษย์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หากหนังสือเล่มนี้ผลิตไม่ได้มาตรฐาน อาทิ หน้ากระดาษสลับกัน หน้าซ้ำ หน้าขาดหาย

สำนักพิมพ์ยินดีรับผิดชอบเปลี่ยนใหม่ให้ โปรดส่งไปเปลี่ยนตามที่อยู่ด้านบน

หรือติดต่อ Nanmeebooks Call Center โทร. 0-2662-3000 กด 1

คำนำ

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไทยเป็นหนึ่งในชาติสมาชิกอาเซียน ดังนั้นการรวมกันเป็นประชาคมอาเซียนจะส่งผลกระทบต่อเราทุกคนด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ อาชีพ สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคง จึงควรปลูกฝังเรื่องอาเซียนให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้และเข้าใจ ซึ่งการนำเรื่องอาเซียนให้เข้าสู่การรับรู้ของภาคประชาชนนั้น ต้องทำเนื้อหาที่มีความยากและซับซ้อนให้เข้าใจง่าย เข้าถึงง่าย มีจุดเน้นที่เด่นชัด โดยเฉพาะเมื่อกลุ่มเป้าหมายคือเยาวชน ยิ่งต้องปลูกฝังให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนให้ถูกต้องตั้งแต่เบื้องต้น เนื้อหาของหนังสือจึงต้องมีรูปประกอบที่สื่อสารได้ชัดเจน ไม่น่าเบื่อ เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แม้ก่อนหน้านี้จะมีหนังสือชุดความรู้เกี่ยวกับอาเซียนออกมาบ้างแล้ว แต่กลับเป็นการดีเพราะหนังสือชุดนี้สามารถสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่น และอาจจะเก็บตกประเด็นที่ขาดตกบกพร่องไป เป็นการเติมเต็มความรู้เกี่ยวกับอาเซียนซึ่งมีรายละเอียดมากมายและสนุกสนานน่าติดตาม เช่น วิถีชีวิตในประเทศนั้น การไปโรงเรียน ความหลากหลายทางเผ่าพันธุ์ ฯลฯ

หนังสือชุด The ASEAN Way เป็นการร่วมมือกันระหว่างสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ สามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงสำหรับผู้อ่านที่เป็นเยาวชนเพื่อใช้ประกอบการศึกษา และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากเยาวชนได้อ่านหนังสือชุดนี้ก่อน แล้วจึงไปศึกษาอาเซียนในรายละเอียดเชิงลึกต่อไป ซึ่งจะทำให้ผู้ศึกษาเห็นว่าอาเซียนนั้นไม่ไกลตัวและจับต้องได้ นับเป็นสื่อสำคัญอีกสื่อหนึ่งในการให้ความเข้าใจแก่เยาวชนอันเป็นพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ชุตินทรานนท์

ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำสำนักพิมพ์

ท่ามกลางกระแสประชาคมอาเซียนที่ตื่นตัวกันเป็นวงกว้าง ทำให้มีข้อมูลมากมายหลั่งไหลออกมาให้ผู้สนใจได้ศึกษา จนอาจทำให้ลังเลว่าควรจะเลือกเรียนรู้จากแหล่งใด จึงจะได้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนและประเทศสมาชิกอย่างครบถ้วน และยังอ่านสนุกสรวน เข้าใจง่าย อ่านจบแล้วรู้สึกว่าได้รู้จักสนิทสนมกับประเทศสมาชิกอาเซียน

นามมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์จึงจับมือกับสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกันทำหนังสือชุด The ASEAN Way ขึ้น เพื่อให้เป็นหนังสืออาเซียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนครบถ้วนทุกด้าน เช่น ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ การทำมาหากิน การใช้ชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา ประวัติศาสตร์ หรือนิทานพื้นบ้าน และยังมีกิจกรรมที่จะช่วยให้รู้จักประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น ซึ่งมีเนื้อหาอ่านง่าย มีภาพประกอบทั้งภาพจริงเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาชัดเจน และภาพวาดการ์ตูนสีสันสวยงามที่ช่วยให้อ่านได้อย่างเพลิดเพลิน

สำหรับผู้เริ่มเรียนรู้เรื่องอาเซียน หนังสือเล่มนี้เป็นเหมือนหนังสือแนะนำตัวประเทศสมาชิกอาเซียนที่อยู่ใกล้ขีดประเทศไทย แต่เราไม่ค่อยรู้จักเขามากนัก และสำหรับผู้รู้จักอาเซียนบ้างแล้ว หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้รู้จักประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น และรู้จักอย่างรอบด้าน เหมือนกับรู้จักเพื่อนสนิทคนหนึ่ง

เหตุผลสำคัญที่เราต้องรู้จักอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียนให้เหมือนรู้จักเพื่อนสนิทก็เพราะประชาคมอาเซียนคือการรวมกันให้เป็นหนึ่ง ผนึกกำลัง จับมือกันก้าวสู่การแข่งขันบนเวทีโลก ทุกคนจึงต้องรู้จักและเข้าใจอาเซียน เพื่อก้าวเดินไปกับประชาคมอาเซียนได้อย่างรู้เท่าทัน

นามมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์

สารบัญ

10

14

17

ฮาโล ไฮติมอร์-เลสเต	8
เกาะจระเข้	10
การปกครอง	12
ประชากร	13
ทำมาหากิน	14
เขตสำคัญ	16
เที่ยวสนุก รู้จักติมอร์-เลสเต	18
การเดินทาง	20
ศาสนาและความเชื่อ	22
เทศกาลและวันสำคัญ	23
ชีวิตในติมอร์-เลสเต	24
การแต่งกาย	26
ไปโรงเรียน	27

เกาะเครื่องเทศ	28
เครื่องเทศและกะทิ	30
ดนตรีและการละเล่น	32
มาเล่นตั้งเตกันเถอะ	33
ศิลปวัฒนธรรม	34
สิ่งที่คุณควรรู้เมื่อไปติมอร์-เลสเต	36
ภาษาเตตุมน่ารู้	38
นิทานพื้นบ้าน	40
ประวัติศาสตร์	42
บุคคลน่ารู้จัก	44
ลำดับเหตุการณ์สำคัญ	45
มิตรภาพของไทยและติมอร์-เลสเต	46
ติมอร์-เลสเตกับอาเซียน	48
ติมอร์-เลสเตกับซีเกมส์	49
ทบทวนชวนคิด	50
สนทนาภาษาเตตุม	52

18

35

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
Association of South East Asian Nations: ASEAN

ฮาโล ไฮติมอร์-เลสเต

สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต

ติมอร์-เลสเตเป็นประเทศใหม่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เคยเป็นจังหวัดหนึ่งของอินโดนีเซียคือ จังหวัดติมอร์ตะวันออก ได้รับเอกราชอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2545 เมืองหลวงของติมอร์-เลสเตคือ ดิลี

ตราแผ่นดิน

ตราแผ่นดินของติมอร์-เลสเตเป็นรูปพีระมิดโค้งสีดำและมีขอบสีเหลืองและแดง ตรงกลางมีรูปดาวห้าแฉกที่มีลำแสงพุ่งออกมา 5 ลำ ใต้ลำแสงเป็นรูปหนังสือสีแดงที่วางอยู่บนพื้นสีเหลือง ด้านซ้ายเป็นรูปพวงข้าวโพด ด้านขวาเป็นรูปพวงข้าว ใต้พื้นสีเหลืองเป็นรูปปืนไรเฟิล คันธนู และลูกธนู ใต้รูปพีระมิดเป็นแถบผ้าแพรสีขาวแสดงข้อความภาษาโปรตุเกสที่แปลว่า *หนึ่งเดียวกัน ลงมือกระทำ ความก้าวหน้า (Unidade, Acção, Progresso)*

ตราแผ่นดินนี้เริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2550

ธงชาติ

ธงชาติติมอร์-เลสเตเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านคันธงเป็นรูปสามเหลี่ยมสีดำหมายถึงความ

มีดมนในสมัยที่ตกเป็นอาณานิคม ปลายครีทองหมายถึงรอยแผลจากการถูกรบครอง พื้นสีแดงหมายถึงการหลั่งเลือดเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราช และดาวสีขาวเป็นสัญลักษณ์ของสันติภาพ ประกาศใช้ครั้งแรกเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2545

เพลงชาติ

เพลงชาติของติมอร์-เลสเตมีชื่อว่า **ปาเตรีย (Pátria)** เป็นภาษาโปรตุเกส แปลว่า "ปิตุภูมิ" เริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อแยกตัวออกจากโปรตุเกสเมื่อปี พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นช่วงสั้น ๆ ก่อนอินโดนีเซียเข้ามุกยึด และประกาศใช้เป็นเพลงชาติอย่างเป็นทางการเมื่อติมอร์-เลสเตได้รับเอกราชเมื่อปี พ.ศ. 2545

คำศัพท์น่ารู้

capital	แคป-ปี-ตอล	= เมืองหลวง
bandeira nacional	บัน-เดีย-รา-แน-ชั่น-นอล	= ธงชาติ
lian	เลียน	= ภาษา
ino nacional	อี-โน-แน-ชั่น-นอล	= เพลงชาติ

เงินตรา

เนื่องจากติมอร์-เลสเตเป็นประเทศใหม่ที่ยังอาศัยเงินทุนจากนานาชาติ จึงยังไม่มีสกุลเงินของตนเอง และใช้เงิน**ดอลลาร์สหรัฐ**เป็นหลัก 1 ดอลลาร์สหรัฐมีค่าประมาณ 32 บาท (พฤศจิกายน พ.ศ. 2557)

ภาษาราชการและภาษาถิ่น

ติมอร์-เลสเตใช้ภาษาเตตุม (เตตุน) และภาษาโปรตุเกสเป็นภาษาราชการ แต่เนื่องจากยังมีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครจากนานาชาติปฏิบัติงานอยู่เป็นจำนวนมากจึงใช้**ภาษาอังกฤษ**และ**ภาษาอินโดนีเซีย**เพื่อติดต่อกันด้วย นอกจากนี้ยังมีภาษาอื่น ๆ ของชนเผ่าพื้นเมืองที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ

รู้หรือไม่

ภาษาเตตุมหรือเตตุนมี 2 แบบ คือภาษาเตตุมดั้งเดิมและภาษาเตตุมดิลีที่ใช้พูดกันเฉพาะบริเวณเมืองดิลีเท่านั้น

สัตว์ประจำชาติ

คนติมอร์-เลสเตถือว่าจระเข้เป็นสัตว์ประจำชาติและเทพเจ้าแห่งความอุดมสมบูรณ์ เพราะเกาะติมอร์มีรูปร่างคล้ายจระเข้และมีจระเข้อาศัยอยู่ชุกชุม อีกทั้งยังมีตำนานว่าเกาะติมอร์กำเนิดขึ้นจากจระเข้ด้วย

